

148
var. B 37
D E O D U C E
MEDITATIO S. EPISTOLÆ

DOMINICÆ XII.
POST TRINITATIS.

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-
numq; aliquot decisione, ad uberio-
rem textûs cum opus
est, explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M
In Regia Aboënsi Academia,

P R E S I D E,

ÆSCHILLO PETRÆO,
S.S. Theologiæ Doctore & Episcopo Aboënsi,

Examinei subiecti in Auditorio Majori horis solitis

Ad diem 18. Maij Anni 1656.

ERICUS JOH. BININGIUS
NERICIENSIS.

Lyra in hunc Locum,

Si cogitare bonum non est ex nobis; nec credere

Idem in hunc Locum

*Transformamur: transitus de forma in formam: de obscura, in lucida
quia est ipsa obscura imago est in qua homines creati sunt, qui
animalibus præsumt, Quia natura excellens cum à Deo justifica-
tur, à deformi forma, in formosam formam mutatur.*

A B O Æ

Impressa à PETRO Hanson/ Acad, Typog.

148.

V I R O

Nobilissimo & Consultissimo

DN. GUSTAVO Grasse/

Domino de Saidihylä & Kostis; Orientalis Bothniae
Territoriali judici æquissimo.

U T E T

Nobilissimo ac experientissimo V I R O

DN. JACOBO A. Gyllenstake/

Domino de Kawatula &c; Vectigalium majorum
Aboæ præfecto fidelissimo maximeq; circumspecto.

N E C N O N

Prudentissimis, Spectatissimis & præstantissimè Viris & Dominis:

DN. ERICO Stwing/
militari Logistæ per Legio-
nem ordinis pedestris ma-
ximè circumspecto.

DN. JACOBO NI-
COLAI itidem cujusdam le-
gionis pedestris Logistæ ex-
peditissimo, Nutritio meo
liberalissimo.

DN. PETRO ERICI
W. Obergh / per Feningiam
Vectigalium inferiorum In-
spectori dexterrimo.

DN. PETRO LAUREN-
TH. Oman/ genero sissimi Do-
mini Gustavi Horns de Kankas
&c. Rationario fidelissimo.

Dominis Mecanatibus promotoribus & benefacto-
ribus ut certissimis ita calido obsequij Zelo ata-
tem prosequendis: Sacrum hoc exercitiū homili-
ticum in debite subjectionis observantia & gra-
titudinis indicium litatū dicatunq; cupit & offert.

Ericus Biningius

MEDITATIO S. EPISTOLÆ
DOMINICÆ XII. POST
TRINITATIS

IN Sanctæ & summę Laudandę Trinitatis, Patris, filii
& Spiritus Sancti nomine,

Uomodo dilexi legem tuam Domine? tota die meditatio mea est. Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo: quia in æternum mihi est. Super omnes docentes me intellexi: quia testimonia tua, meditatio mea est. Super senes intellexi, quia mandata tua quasiivi. Ab omni via mala prohibui pedes meos: ut custodiam verba tua. A iudicijs tuis non declinavi: quia tu legem posuisti mihi. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo. A mandatis tuis intellexi: propterea odi omnem viam iniquitatis, Psal, 119. v. 97. 98. 99. seq. ad 105.

Ostendit Psalmista primò in his verbis, quanto operè diligat legem Dei, & quam sæpè loquatur de lege divina. 2. Quid emolumenti indeficiat ac capiat, quòd tam crebrò mentionem faciat legis divinæ. Quod Deus per legem suam, per ejus assiduam meditationem, sapientior eum faciat suis hostibus. Quod doctior evadat omnibus suis doctoribus & magistris. Quod prudentior evadat senioribus. Quod præcaveat pedi-

bus suis omnes malas vias. Quod per crebram meditationem verbi Dei, non discedat ita leviter à iudicijs & justificationibus Dei. Quòd sentiat peculiaris quandam dulcedinem ex assidua verbi Dei meditatione, majorem mellis dulcedine. Quod possit abominari & odio habere omnes falsas vias.

Hinc apparet quanti Rex & Propheta David fecerit verbum Dei, quam studiosus fuerit legis divinæ scrutator. Et quòd non sudaverit frustra, in legis divinæ meditatione, perceperit inde non exigua commoda, tanta quidem, ut nunquam Davidem hujus meditationis legis divinæ poeniteat. Quod v. Davidi præstitum commodum ex verbi Dei meditatione, id etiam alijs eveniet. De hoc etiam in textu explicando agetur.

O Remus a. D E U M ut hanc Epistolam ita meditari queamus, ut cedat in nominis Divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrinae, & bonorum operum, in spem & fiduciam & tandem in æternam beatitudinem. Dicamus igitur; Pater noster &c.

TEXTUS 2. Cor. 3.

Fiduciam autem hujusmodi habemus per Christum erga Deum. Non quòd idonei sumus, ex nobis ipsis cogitare quicquam, tanquam ex nobis ipsis; sed si aliquid idonei sumus, id ex Deo est. Qui & idoneos fecit nos ministros novi Testamenti, non litera, sed Spiritus. Nam litera occidit, Spiritus autem vivificat. Quod si administratio mortis in literis, deformata in saxis, fuit in gloria, adeò ut non possent oculos intendere filij Israel in faciem Moysis propter
glori

gloriam vultus ejus, quæ aboletur: Cur non potius administratio Spiritus erit in gloria! Si enim administratio condemnationis gloria multò magis excellit administratio justitiæ in gloria.

Ostendit Apostolus suam confidentiam in Christum, quòd ipse cum alijs Christianis pijs sit per gratiam ad aliquid, quod Deo gratum esse potest, aptus & idoneus. Ideo etiam negat se dignum Apostolatu fuisse per se ipsum, quia ut alibi docet 1. Cor. 15. persecutus sit Ecclesiam Dei, interim factus Apostolus, & quidem non ut prædicaret legem sed Evangelium. Quod officium longe excellentius dicit, quam legis ministerium, quod etiam habuit quandam claritatem, licet ferè aliud non prædicaret quam æternam mortem & damnationem legis. Moses, inquit, Apostolus adferens populo duas tabulas; faciem adeo habuit splendentem, ut nequiverunt filij Israel intueri ejus faciem; sed coactus Moses imponere faciei suæ tegumentum. Hoc tegumentum dicit Apostolus adhuc adhærere cordibus judæorum, cum legerent Mosén, ut nequeant verum ejus sensum assequi, & ea quæ de Christo scripsit, non rectè explicent ac interpretentur. Gloriarur v. Apostolus cum omnibus Christianis, quòd verum sensum habeant Scripturæ quia Christum recipiunt, ad quem tota scriptura quasi ad scopum collimat. Et ita Christiani, quòd spiritu Dei ducuntur, magis magisque illuminantur, donec assumuntur à Christo in perpetuam & æternam coelestem v. claritatem. Confirmatur fides nostra de spiritu S. & ejus donis ac operatione in hominis illuminatione. Excitatur ad orandum: Sanctificetur nomen tuum, adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua. Libera nos à malo.

PARTES.

1. *Quomodo Apostolus dignus factus fungi ministerio doctoris Novi Test.*
2. *De dignitate & excellentia ministerij verbi in N. T. pra Veteris Test. ministerio.*

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter, & simpliciter tractare constituimus. *Omnipotens & æternus Deus, pater noster cælestis dilectissimus nobis omnibus benedicat unctaq; utiliter & fructuosè cedere faciat.*

PRIMA PARS

In quâ meditamur.

I. Occasionem Apostoli

scribendi de sua vocatione & aptitudine ad Apostolatam. Hanc indicat Apostolus his verbis: incipimus nos ipsos commendare ut quidam solent; an Apostolus opus habeat alterius commendatione ad corinthios, vel Corinthiorum pro Paulo ad alios? Talem commendationem negat Apostolus esse necessariam, quia ipsa Corinthica Ecclesia, tam benè à Paulo plantata & instaurata, in Christo fundata & radicata, ut omnibus constet, de Apostoli diligentia ac fidelitate erga hanc Ecclesiam, ut non opus sit atramento vel charta ad commendandam Apostolum hoc nomine; opus enim laudat artificem. Hinc vult Apostolus inferre, sicut & in initio fecit, non opus esse ut aliquis Apostolo conciliet gratiam aliquam, apud Corinthios, ut ejus meritum in hanc Ecclesiam, æqua lance pensitet, eumq; ob oculos habeant ac in prætio, & facile admittant eum ad informandum se in illis, quæ adhuc requiri possunt; nec opus esse

esse existimat Apostolus, ut expectet Corinthiorum petitionem vel invitationem, ut velit hoc facere, velit ad huc esse eorum doctor, cum æquum sit. ut qui tam bonum opus per Dei gratiam inchoaverit, is etiam teneatur operis hujus curam agere.

L. C. Quod licuit Paulo ita adire Ecclesiam Corinthiacam, & illic concionari, & Christianismum introducere, sine Corinthiorum petitione vel vocatione, Peculiare fuit, & Apostolis solum ferè datum, ut illi nullius, nisi solius Christi vocatione in civitatibus & alibi docerent. Gaudebant Apostoli immediata vocatione divina, Deus est omnium Deus, & quem ille mittit merito acceptatur. Misit Christus duos discipulos ad adducendum asinam cum pullo, etiam inscio Domino, qui etiam contentus esse debet, cum audiat Dominum his opus habere, ac confestim eos dimittere. Ita Christus mittit discipulos Septuaginta, mittit duodecim, ut sine vocatione, coram quibus concionaturi essent, verba facerent, dicens eos etiam habituros sustentationem ab eis, quos informant. Sed alia ratio est jam in nostris Ecclesijs, nemo se intrudet ad docendum in aliqua Ecclesia, nisi superiorum & Ecclesiæ consensu. Ideoq; nemo sincerus doctor ita currit non vocatus, sed expectat legitimam vocationem, accipit literas commendatitias, vel à magistratu vel à consistorijs ad aliquam Ecclesiam indigam pastoris vel alicujus verbi Dei ministri; vel Ecclesia commendat aliquam personam consistorio & Magistratui, & illam propter dona sibi placentem petit. Hæc est ordinaria via, qua ministri verbi hodiè mittuntur. Et hæc missio mediata, etiam est à Deo. De ministris enim legitimè vocatis & missis dici potest: Sicut misit me pater, ita & ego mitto vos, qui vos audit, me audit.

audit. De illis quoq; potest dici, qui sine vocatione obtrudunt se Ecclesijs: currebant, & non mittebam eos; Qui prædicabunt nisi iussi fuerint. Rom. 10. Quilibet itiq; verbi Dei minister, volens fieri, ut mittatur legitime, ne ante vocationem currat; modestè se offerre ad munus hoc sacerdotale, vitio non vertitur; Siquidem Apostolus hoc non improbat, imò ut bonum opus commendat, Si quis, inquit, desiderat Episcopatum, bonum opus desiderat. Ecclesia opus habens doctore confugiata Deum precibus, ut mittat pium, fidelem, & sincerum doctorem & cum quo pacificè illi vivere queant. Orate, inquit Christus, patrem ut extrudat fideles operarios in messem suam. Ecclesia benè faciat illis, quos habet doctores, ita fiet, ut dum vicissim indigent, optatos inveniant Pastores.

L. C. 2. Ecclesia benè constituta longè lateq; inclarescit, sicut liber aliquis, jucunditate lectorem afficiens, longè lateq; propagatur. Quare omni modo & medio conandum Magistratui Politico & Ecclesiarum præsulibus, ut cultus divinus rectè peragatur, juxta Dei verbum, omnes ceremoniæ sint piæ sine superstitione & pravis opinionibus, ut omnia fiant suo tempore, ut opulenter habitet sermo Dei inter homines, ut consentienter homines vivant verbo Dei, ne laxent cupiditatibus carnalibus fræna, ut pareant rectè monentibus. Loth prædicavit Sodomitis contra vesanam libidinem, superbiam &c. Sed nihil profecit, Ecclesia, pessimè audit, ascendit clamor ad cælum ex illius impietate: Tandem Deus ipse descendens punit & delet incolas horribili & atroci pœna, impuros illos pluvia sulphurea ardet; Lothum inde antea deducentibus angelis. Prioris mundi Ecclesiæ decursu temporis horribilis & fæda facies extitit

extitit, præsertim tempore Noachi; conquæritur enim Deus, quòd omnis caro corruperit viam suam, & interitus omnis carnis venisse coram Domino, cumque se non emendaret, juxta Noachi prædicationem centum viginti annorum spatio. DEus per diluuium universale, totum genus humanum excepto Noacho & filiis ac nubibus, extinxit. Conemur itaq; omnes in Ecclesia viuentes, ut nostra Ecclesia bonum habeat nomen à vicinis nostris, ut multi pij lætentur, & ipsi nostro exemplo ad pietatem flectentur, ut in omnibus glorificetur DEus. Luceat lux vestra coram hominibus, inquit Christus, ut videant vestra bona opera, & glorificetur pater vester coelestis, Matth. 5. Simus mites, misericordes, amantes iustitiæ, pacis, castitatis, simus petentes malum bono. Tollamus jugum Christi super nos, discamus à Christo quod mitis est corde, jugum ejus dulce & onus leve., Matth. 11.

II. Apostoli persvasionem

de sua dignitate & aptitudine ad Apostolatam. Persuasionem talem, inquit Apostolus, habemus coram DEO. non quod simus apti ex nobis ipsis tanquam ex nobis ad hoc officium. Hoc enim officium intelligit, ut ex præcedentibus & sequentibus in hoc capite patet. Cœpit enim disserere, an necessarium foret, ut jam scribens ad eos, de novo apud eos se insinuaret, per alicujus commendationem, vel ut ipsi illum adhuc literis suis vel nuncijs instigarent & invitarent. Hoc cum negaret necessarium ob rationem allatam, quod Ecclesia ipsa testabitur in felic& florenti suo statu constituta, Paulum ita de Ecclesia meritum, ut liberè quando vellet, illam cum ore tum literis absens alloqueretur; jam hinc addit, quod

etiam non sit hoc meritis ut liberè loquatur Corinthijs, sed etiam quòd conscius sit alicujus, ad hoc faciendum aptitudinis, sufficientiæ nec non dignitatis tantæ, ut præsumat eos admonere de necessarijs, & in memoriam revocare, quæ eis exciderunt.

L. G. Nemo se indignum officio existimet, qui legittimè ad illud capessendum missus. Quem enim mittit Deus, hunc idoneum facit & aptum; fiunt & alij post vocationem legittimam; qualis factus Paulus post suam vocationem, & alij ut experientia docet hodieq; Quàm inepti quidam coram iniquis judicibus videantur ad hoc vel illud munus, sed successus in officio optatus, ostendit personam illam satis aptam & idoneam. Observant hoc in ordine & officio Ecclesiastico. Alij sine dubio id verum deprehendunt in statu quoq; militari. Samuel uncturus aliquem ex filijs Isai in Regem, in locum Saulis fratrum aliquem Davidis, ob corporis proceritatem & aspectum decorum, in Regem coronandum statuit vel ungendum. Sed Deus respondit: non placet mihi, hunc non elegeri; David v. parvus & admodum juvenis pastorem agens ovium, in Regem ungitur. Quem ita videmus legittima via exaltari ad honestum locum & officium, non dubitemus eum aptum & dignum esse, Et qui ita vocatur & mittitur, non dubitet se dignum & aptum; Itaq; eat in nomine Domini, fideliter faciat, DEUS cum eo est,

III. Aptitudinis & sufficientiæ ad munus Apostolicum ex proprijs qualitatibus derogationem. Non sumus ex nobis ipsis digni, Sed dignitas & sufficientia nostra ex DEO est. Egregia confessio dans gloriam Deo, non tribuens sibi ea quæ supra vires

vires erant, non sibi dans gloriam sed nomini divino, ut canitur Psal. 115. Negat Apostolus se hinc dignum satis ex ad Apostolatam, ad munus docendi & prædicandi Evangelium de Christo, ut S. Johannes Baptista negavit se dignum, qui Christum baptizaret, se etiam indignum dicens, qui solveret corrigiam calceamenti Christi; Quâ uterq; confessione, suam non simulatam prodiderunt humilitatem.

L. C. Admonet hic exemplo suo Apostolus, illius Jerem. 9. Non gloriatur Sapiens in sua sapientia, non dives in divitijs suis &c sed in Domino gloriatur. Hoc etiam Psal. 127, exemplis illustratur: frustra ædificantur architeciti, nisi Deus ædificat, frustra vigiles præficiuntur nisi Deus civitatem custodiat; Vir & Uxor Parentes non fiunt, nisi Deus det, & faciat divina benedictio; patet ex Deut. 28. v. 1. ad 14. Psal. 18. v. 33. 34. 35. 36. 37. v. 40. 41.

S E C U N D A P A R S

Fuit pars prima de modo quo Apostolus ad hoc suum Apostolicum officium venerit legitime vocatus, in hac altera parte comparationem quandam inter ministerium Veteris & novi Testamenti.

In quâ meditamur.

I. Prærogativam ministro-
rum verbi N. T. præ ministris V. T. Deus, inquit, nos, me & relinquos doctores N. T. vocavit ad sublimis officium præcandi, quam V. T. ministros, hoc est, ad docendum Evangelium, illustri & clara via ac modo, non per umbras, hostias & Sacrificia, sed per plena & perspicua verba

& demonstrationes, quod omnia jam impleta, quæ prædicta erant aliquando obscurius. Vocat ministerium N. T. Spiritus, & ministerium V. T. literæ; inquit, occidit, Spiritus n. vivificat. Quamvis litera vel lex, Decalogus vz. scripta in tabulis lapideis, per se non occiderat, ramen consequenter & ideò quia damnavit ad æternam mortem, qui satisfacere legi non potuerunt. Maledictus clamant lex qui non permanferit in omnibus. Ea itaq; ratione lex occidit æq; in N. T. quàm in V. T. Evangelium v. quod hic vocatur spiritus vivificat, promittendo Dei misericordiam videlicet in Christum credentibus Spiritus etiam confert fidem per Evangelij prædicationem.

L. C. Etsi in V. T. etiam Evangelium prædicabatur, ramen non ita clarè & prospicue, & cum tanta luce ac svavitate prædicabatur sicut Christi auditores dicebant; etiam inimici ejus, quod neminem audiverunt ita prædicasse Et Christus dicit pauperes Evangelizanter hoc est, abundè audiunt Evangelium, non remittuntur non ad Cathedram Mosis, Sed rem ipsam quasi manibus palpant & gestu percipiunt naturam Evangelij ejusq; svavitatem. Ideoque de discipulis suis dixit Christus: beati oculi qui

qui vident, quæ vos videtis & aures quæ audiunt, quæ vos auditis &c Luc. 10. - Consideremus itaq; nostram felicitatem, agamus Deo gratiam concedat, ut in agnita & perfecta luce Evangelij, ac vera religione unde quaq; consistere valeamus, ut dum lucem habemus, in luce ambulemus, ut filij lucis simus in hoc mundo, & in æternis tabernaculis æterna fruamur luce.

II. Alteram prærogativam ministerij N. T. Hæc consistit in eo, quod nulla amplius rituum & Sacramentorum mutatio futura, sicut in V. T. fuerunt variæ ceremoniæ, quæ jam abrogatæ, & quæ jam sunt in Novo durabunt & vigeant ad finem mundi. Est hæc novissima hora, in qua omnia ad extremum permanebunt Ecclesiæ dogmata super Christum Jesum fundata. Erat veteris Test. ministerium in magna existimatione, habuit tabernaculum, arcam fœderis, tabulas lapideas à Deo conscriptas. Viderunt Israelitæ Moïsi faciem splendens, ita ut Israelitæ nequiverint illam intueri: Sed omnia illa cesserunt, & nusquam inveniuntur, nisi quod de illis in historijs legimus. At Christus cum suo Evangelio manent in æternum, regni ejus non erit finis.

L. C. Felicisatem nostram etiam in hoc agnoscendam & de predicandum, scimus quod non scimus novis statutis & dogmatibus obruendi, Sed manet eadem doctrina, eidem fundamentum sine mutatione. Stat ut mons Zion, venit nobis quod Jerusolimitanis promittitur. Psal. 147. per totum.

III. Tertiam prærogativam ministerij N. T. præ V. T. ministerio. Habuit Verus Test: suam doctrinam obscuriori docendi genere propositam, quasi per ænigmata, non illa claritate & svavitate ut N. T. sicut antea etiam dictum. Habebant omnia quasi omnia tegumentum quoddam sicut etiam res sacræ omnes diligentissime tegendæ erant. Prophetæ de Christo erant obscuriores, jam vero in N. T. omnia patent, omnia obvia sunt, parata ad coeleste convivium. Matth. 22.

L. C. Hoc beneficium itidem magna veneratione meditemur & D E O gratias agamus, id quod fecit etiam Apostolus v. 21. seq. ad finem capitis.

Clementissimè D E U s Pater Coelestis? Omnia à te habemus, sine te nihil possumus, nec cogitare quidem

quidem quot bonum est tibi gratum. *Præsta qua-
sumus gratiam Spiritus S. ut qui hic intuemur glo-
riam tuam tanquam in Speculo, tandem clarificemur
copiose & illa caritate incernabilem celestis patriæ
hilaritatem persentiscentes.*

Benedictio & claritas, & sapientis & gratiarum actio, &
honor & virtus, & fortitudo Deo nostro, in secula seculo-
rum. Amen. *Apocal. 7. 12.*

QUÆSTIONES.

I.

Contra quos profertur hæc
elegans sententia, si ad aliquid
sine usus, id ex Deo est? R.

Profertur hæc Elegans sententia adver-
sus eos qui justificationem & meritoria ope-
ra, vel quæcunq; bona opera, humanis tri-
buunt viribus: qui in hunc finem defendit
liberum arbitrium & meritum gratiæ præfe-
runt. Certe ipsos satis constat decipere, qui
sibi rectam voluntatem arrogant, quum ne
benè cogitare quidem illis relinquæ Paulus.
Convenit hæc sententia cum illa Christi, sine me
nihil potestis facere Joh. 15. v. 5. item Paulus alibi
dicit, operatur in nobis vel & perficere pro bona
voluntate Phil. 2, v. 13.

II.

II.

An Deus sub V. T. info-
nuerit tantum externas voces
& non per Spiritum intus in
cordibus locubus per Spiritum ? Resp.

Paulum conciderare quid fuerit proprium legis. Nam quamvis Deus tunc per spiritum operatur, illud tamen non vult ex ministerio Mo-
sis, sed ex Christi gratia. Quemadmodum habetur in Evangelio, Lex per Mosen data est, gratia & veritas per JESUM Christum facta est, Joh. 1. v. 17. Certe gratia Dei toto illo tempore otioso non fuit, sed sufficit quod non fuerit, proprium legis beneficium. Moses enim partibus suis defunctus erat, eum vitæ doctrina nam tradidisset additis minis & promissionibus. Hæc ratione legem vocat litteram quia per se mortuasit prædicatio. Evangelium verum Spiritum. quia vivax sit imo vivificū ejus ministerium.

